

Leszek Selin

Sprawozdanie z konferencji naukowej pn. "Dramaty Jana Rompskiego"

Acta Cassubiana 11, 450-451

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Leszek Selin

Sprawozdanie z konferencji naukowej pn. *Dramaty Jana Rompskiego*

Wejherowo, 21 czerwca 2009 r.

W dniu 21 czerwca 2009 roku w ramach Dni Otwartych w Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie odbyło się sympozjum naukowe zatytułowane *Dramaty Jana Rompskiego*, które stanowiło kolejne z *Spotkań piszących po kaszubsku*, realizowanych dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Konferencję otworzył dyrektor Muzeum, Radosław Kamiński. W sympozjum wzięło udział trzech referentów: prof. Jerzy Treder z Uniwersytetu Gdańskiego, a także dr Adela Kulik-Kalinowska oraz prof. Daniel Kalinowski, oboje z Akademii Pomorskiej w Słupsku. Celem spotkania było omówienie wstępnych planów publikacji dramatów Rompskiego.

Pierwszy referat, pt. *Wybrane wiadomości o kaszubszczyźnie utworów Jana Rompskiego*, wygłosił J. Treder. Prelegent omówił dwa problemy związane z literacką kaszubszczyzną Rompskiego (1912–1969): dotychczasową wiedzę o języku pisarza oraz grafię Rompskiego – zmiany w zakresie pisowni. Na wstępie referent przybliżył biografię dramatopisarza oraz charakter jego twórczości. Zwrócił szczególną uwagę na fakt, że autor *Ścinania kani* znał język niemiecki i łacinę, co uwidacznia się w jego rękopisach. Prelegent zaznaczył, że język Rompskiego znacznie oddalił się od języka ludowego, gdyż posługiwał się on neologizmami, które były bardzo trudne w odbiorze dla przeciętnego użytkownika mowy kaszubskiej. Zacytowane zostało zdanie Ferdynanda Neureitera o stylu pisarza (*Nieco sztuczna kaszubszczyzna. Styl miejscami wydaje się przeladowany i napuszony*), a także opinie Jana Zbrzycy (*Rompski stosował archaizację jako ekspresję*) i Jana Drzeżdżona (*Rompski posługuje się własną melodią słowa kaszubskiego*). J. Treder zwrócił też uwagę na charakter poezji Rompskiego, na jej sylabotonizm, brak istotnej roli rymów oraz odrzucenie spontaniczności, co uwidoczniło się w intensywnej pracy pisarza nad językiem. Omówiony został również problem diakrytów występujących w tekstach Rompskiego (które zależne były m.in. od typu maszyny do pisania) oraz problem pisowni: Jan Rompski w połowie lat pięćdziesiątych XX wieku nawiązywał do trzech pisowni kaszubskich. Na zakończenie

swego referatu J. Treder zapowiedział publikację utworów w dwóch wersjach: oryginalnej i współczesnej.

Dwa kolejne wystąpienia miały charakter literaturoznawczy. W pierwszym z nich, pt. *Walory artystyczne dramatów Jana Rompskiego*, A. Kulik-Kalinowska wyróżniła w twórczości dramatycznej autora *Vzenjika Arkonë* trzy kręgi tematyczne: obrzędowy, mityczny i społeczno-obyczajowy. Prelegentka skupiła się na kreacji świata magii i obrazu czasów przedchrześcijańskich w dramatach Rompskiego, koncentrując się na ich wymiarze ideowym, o którym decydują odwołania do romantyzmu. Poruszyła również problematykę konfrontacji dwóch środowisk: słowiańskiego i germańskiego, akcentując rolę topografii Pomorza. A. Kulik-Kalinowska omówiła również występujące w dramatach wątki mityczno-obrzędowe, psychologię postaci oraz symbolikę tytułów. Zwróciła także uwagę na humor utworów Rompskiego, jej zdaniem *autor kreuje radość w dramatach poprzez wprowadzenie muzyki*.

D. Kalinowski przedstawił natomiast referat zatytułowany *Dramaturgia Jana Rompskiego. Tematy, idee, techniki*. Omówił w nim warstwę stylistyczną utworów Rompskiego, wskazał również na ich fragmentaryczność. Referent przybliżył też główne problemy zawarte w poszczególnych dramatach Rompskiego, wyróżniając wśród nich 4 grupy. Do dramatów mityczno-historycznych zaliczył *Vzernjik Arkonë* i *Jiwer òstatnëch*, utwory odwołujące się do tradycji romantycznej i młodokaszubskiej. Drugą grupę wśród dramatów Rompskiego stanowią jego zdaniem sceniczne utwory ideowo-polityczne, czyli *Lelek*, *Pòrénk* i *Za zemiã*. W pierwszym z nich, którego tematem jest akcja zbrojna przeciwko Niemcom w noc świętojańską (utwór został napisany podczas okupacji hitlerowskiej), występuje motyw ofiary i heroizmu. Drugi przedstawia problematykę repolonizacji, natomiast trzeci, zawierający obraz nieudanej kolektywizacji, stanowi świadectwo kaszubskiej odwilży po śmierci Stalina. Dramaty społeczno-obyczajowe – *Jó chcã na świat* i *Lepszé chce* – przynoszą wizję lepszej przyszłości. Natomiast utwory obrzędowo-ludowe – *Ścinanie kani* i *Òznjivjinë* – są świadectwem doceniania roli obrzędowej tradycji kaszubskiej.

Po wygłoszeniu referatów odbyła się dyskusja na temat twórczości Jana Rompskiego oraz nad roboczą wersją przygotowywanej publikacji.

Symposium na temat twórczości dramatycznej Jana Rompskiego umożliwiło słuchaczom poznanie twórczości kaszubskiego dramatopisarza zarówno od strony językoznawczej, jak i literaturoznawczej, a także wpłynęło na głębsze zrozumienie problemów społeczno-kulturowych ruchu kaszubskiego w okresie współczesnym pisarzowi.